

HUMAN RIGHTS ACTION | AKCIJA ZA LJUDSKA PRAVA

Crna Gora
VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO

Broj _____

Podgorica, 10.12.2014 god.

VRHOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO CRNE GORE
Tužilački savjet

Gospodin Ivica Stanković,
Vrhovni državni tužilac i predsjednik Tužilačkog savjeta

Predmet: **Procesuiranje torture - slučaj Ibrahima Čikića i SDA**

Podgorica, 10. 12. 2014.

Poštovani gospodine Stankoviću,

obavijestila sam Vas u pismu od 21. oktobra 2014. o našoj zabrinutosti u pogledu nedjelotvorne istrage 12 očiglednih slučajeva kršenja ljudskih prava.

Ovim slučajevima smo se posebno bavili zato što su oni opravdano izazvali zabrinutost domaće, a i međunarodne javnosti, jer nesporno predstavljaju kršenja ljudskih prava koja nisu istražena, a u kojima je državno tužilaštvo bilo obavezno da postupa po službenoj dužnosti i u skladu sa međunarodnim standardima ljudskih prava.

Insistiramo na ovim slučajevima zbog toga što bi oni svakako trebalo da budu istraženi, ili bar da bude istraženo ko je odgovoran za to što nisu blagovremeno istraženi, ali i zbog toga što građani moraju da steknu povjerenje u sposobnost državnog tužilaštva da u svakom slučaju beskompromisno istražuje i krivično goni izvršioce kršenja ljudskih prava. U to ime nas je obradovala Vaša najava u intervjuu Petru Komneniću da ćete formirati Komisiju koja će ispitati postupanje državnih tužilaca u ovim slučajevima. Molimo Vas da javnost obavijestite i da li ste ovu Komisiju već formirali ili kada namjeravate da je formirate, kao i kada možemo očekivati da ona objavi svoj izvještaj.

Jedan od slučajeva sa liste 12 slučajeva koje smo istakli u zahtjevu za pristup informacijama državnom tužilaštvu 2010. godine je i slučaj torture i političkog procesa koji je bio organizovan protiv Ibrahima Čikića i poslanika Stranke demokratske akcije (SDA) 1994. godine.

O tome je redovno pisao nedjeljnik Monitor tokom devedesetih godina, a o tome je Ibrahim Čikić izdao i knjigu "Gdje sunce više ne rađa" 2008. godine, čiji se jedan primjerak, kako smo upoznati, nalazi i u Vrhovnom državnom tužilaštvu.

Dana 12. maja 2010, od Vrhovnog državnog tužilaštva, na čijem je čelu tada bila gospođa Ranka Čarapić, tražili smo pristup informacijama o tome da li je i šta državno tužilaštvo preduzelo da istraži "navode o mučenju pripadnika grupe SDA 1994. godine, koje je jedan od pripadnika grupe, Ibrahim Čikić, objavio u knjizi 2008. godine, a o kojima je nedjeljnik Monitor izvještavao sredinom devedesetih godina i kasnije pominjao u kontinuitetu".

Posle 2 godine pravne borbe za pristup informacijama, VDT nije odgovorilo na postavljeno pitanje, već je saopštilo sljedeće:

"Optužnicom Višeg državnog tužilaštva u Bijelom Polju od 21.07.1994.godine, optužen je Čikić Ibrahim sa još 20 lica, zbog krivičnog djela - ugrožavanje teritorijalne cjeline. Pored toga Čikić Ibrahim je još 14 lica optužen i za krivično djelo - nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija. Presudom Višeg suda u Bijelom Polju K.br.25/94 od 28.12.1994.godine, Čikić Ibrahim je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine, s tim što mu je u izrečenu kaznu uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 27.02. do 28.12.1994.godine. Vrhovni sud Crne Gore je presudom Kž.br.92/95 od 29.12.1995.godine preinačio presudu Višeg suda u Bijelom Polju K.br.25/94 tako što je protiv Čikić Ibrahima i još 20 optuženih odbio optužbu, jer je u toku postupka po žalbama Predsjednik Republike Crne Gore dana 19.12.1995.godine donio odluku o pomilovanju kojom je oslobodio od krivičnog gonjenja sve optužene protiv kojih se vodio postupak pred Višim sudom u Bijelom Polju. Privatni tužioci Bulatović Luka i drugi iz Bijelog Polja podnijeli su tužbu Osnovnom sudu u Bijelom Polju dana 14.03.2009.godine, protiv Ibrahima Čikića zbog krivičnog djela - klevete iz člana 196 stav 2 Krivičnog zakonika. Osnovni sud u Bijelom Polju obustavio je postupak u ovom predmetu zbog dekriminalizacije krivičnog djela klevete."

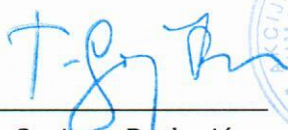
Nedavno je podnijeta krivična prijava povodom istog slučaja, koja je odbačena, kako su mediji danas objavili, zbog toga što je ocijenjeno da "nema osnova za krivično gonjenje bilo kojeg lica za bilo koje krivično djelo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti", ali bez bilo kakvog dodatnog obrazloženja.

Molim Vas da u javnom interesu objavite obrazloženje za odbacivanje krivične prijave, tj. da objavite koje su radnje preduzete da bi se zaključilo da nema osnova za krivično gonjenje bilo koga povodom navoda o torturi koje je objavio Čikić, a o kojima su javno svjedočili i drugi pripadnici grupe poslanika SDA.

Sveobuhvatna istraga ovog slučaja bila bi od izuzetnog značaja za suočavanje Crne Gore na putu evropskih integracija sa svojom prošlošću i događajima iz mračnih devedesetih godina. Šturo odbacivanje krivične prijave bez detaljnijeg i uvjerljivog obrazloženja može samo da doprinese urušavanju povjerenja javnosti u nezavisan i nepristrasan rad državnog tužilaštva.

Koristim priliku da apelujem na Vas na Međunarodni dan ljudskih prava da učinite da državni tužioci usvoje proaktivniji pristup istraživanju navoda o zlostavljanju od strane policije ili zatvorskih službenika, da bi se obezbijedilo da nijedan slučaj zlostavljanja ne prođe neprimijećeno i nekažnjeno, kao i da istrage svih slučajeva navoda o zlostavljanju zadovolje standard "djelotvorne" istrage iz prakse Evropskog suda za ljudska prava, kako je to već zahtijevao i Evropski komitet za sprječavanje torture.¹

S poštovanjem,

Tea Gorjanc-Prelević

Izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava

¹ " Pregled dva prethodno pomenuta slučaja od strane delegacije ukazuje na to da oni nisu zadovoljili zahtjeve „djelotvorne“ istrage kako je opisana u stavu 21. Prvo, istrage ne zadovoljavaju kriterijume temeljnosti i sveobuhvatnosti, kao što se jasno vidi iz propusta da se sprovede identifikacija umiješanih lica, da se ispituju sve žrtve navodnog zlostavljanja, kao i svjedoci i da se dužna pažnja posveti medicinskim nalazima koji su u skladu sa navodima o zlostavljanju. Drugo, istrage nisu odmah pokrenute i nedostaje im ekspeditivnost. Treće, važeća pravila istrage na hitan zahtjev tužilaštva mogućeg zlostavljanja od strane policije ne osiguravaju uvijek odgovarajući nivo nezavisnosti (i institucionalne i praktične). Četvrto, nivo angažovanja navodnih žrtava i njihovih zastupnika izaziva zabrinutost u pogledu zadovoljenja zahtjeva za javnim nadzorom nad istražnim i proceduralnim radnjama...

Da bi se izbjegla svaka percepcija nekažnjivosti, presudno je da tužilački i istražni organi preduzimaju djelotvorne mjere kada se pojavi neka informacija koja ukazuje na moguće zlostavljanje. U tom pogledu, čvrsto je ustanovljeno sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava da, kadgod je lice povrijeđeno dok je u rukama javnih zvaničnika, postoji snažna pretpostavka da je dotično lice zlostavljano i da je dužnost vlasti da daju zadovoljavajuće i ubjedljivo objašnjenje toga kako je do povreda došlo. U tom kontekstu, upućuje se na član 227 Zakona o krivičnom postuku koji predviđa obavezu javnih zvaničnika da prijavljuju krivična djela. Pogledati odjeljak „Suzbijanje nekažnjivosti“ iz XIV Opšteg izvještaja CPT-a (CPT/Inf (2004) 28).

Kriterijumi koje istraga takvih slučajeva mora da zadovolji kako bi se označila kao „djelotvorna“ utvrđeni su obimnom sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, te naglašeni u XIV Opštem izvještaju CPT-a. Posebno, istraga treba da bude temeljna i svobuhvatna, treba da se sprovede odmah i ekspeditivno i lice odgovorno za sprovođenje istrage treba da bude nezavisno od onih koji su umiješani u događaje. Nadalje, treba da postoji dovoljan element javnog nadzora nad istragom ili njenim rezultatima, što obuhvata i uključivanje navodnih žrtava u postupke i obavještanja javnosti o statusu tekućih istraga da bi se osigurala odgovornost u praksi, kao i u teoriji."

Izveštaj Vladi Crne Gore o posjeti Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) obavljenoj od 15-22. septembra 2008, tačke 26 i 21.